

Μέρος πρώτο

ΙΟΥΝΙΟΣ

—

Εκείνο το καλοκαίρι, πρώτη φορά έπειτα από πολύ καιρό, δεν ήταν πια μέλος. Δεν ανήκε σε καμία λέσχη και δεν ήταν μέλος κανενός πράγματος στον κόσμο. Η Φράνκι είχε γίνει ένα πρόσωπο ασύνδετο, αποσυνάγωγο, που δεν προχωρούσε πέρα από το άνοιγμα της πόρτας, ένα πρόσωπο φοβισμένο.

Κάρσον ΜακΚάλλερς, Το μέλος του γάμου*

---

* Carson McCullers, *Member of the Wedding*, αμερικανικό μυθιστόρημα του 1946.

Το τέλος του κόσμου

Ο κόσμος θα τελείωνε την Πέμπτη στις τέσσερις παρά πέντε, ακριβώς μετά την ντίσκο.

Ως τότε, ό,τι πλησιέστερο είχαμε βιώσει στο Μέρτον Γκρέιντζ σε τέτοια κατακλυσμική καταστροφή ήταν οι φήμες περί Αποκαλύψεως, που έδιναν κι έπαιρναν μια δυο φορές ανά τρίμηνο, κάθε φορά υπό τις ίδιες σε αδρές γραμμές συνθήκες. Δεν επρόκειτο ποτέ για κάτι τετριμμένο, όπως ας πούμε μια ηλιακή έκλαμψη ή ένας αστεροειδής. Αλλά όλο και κάποια φυλλάδα δημοσίευε μια προφητεία των Μάγια, μια απερίσκεπτη ρήση του Νοστράδαμου ή μια κουφή ημερολογιακή συμμετρία, και οι φήμες οργιάζαν ότι θα βρισκόμασταν με τη μούρη λιωμένη στα μισά του δώρου μαθήματος φυσικής. Έχοντας σηκώσει ψηλά τα χέρια μπροστά στην υστερία, ο καθηγητής αναστέναζε και σταματούσε το μάθημα ενώ εμείς τσακωνόμασταν για το ποιος είχε το ακριβέστερο ρολόι και η αντίστροφη μέτρηση ξεκινούσε: τα κορίτσια σφιχταγκαλιασμένα μεταξύ τους, με τα μάτια κλειστά και τους ώμους γερτούς, λες και τα περίμενε ψυχρολουσία με παγωμένο νερό, τα αγόρια

να μην ιδρώνει το αυτί τους· όλοι μας αναλογιζόμασταν κρυφά το χαμένο φιλί, τις εκκρεμότητες που αφήσαμε, την παρθενιά μας, την παρθενιά των φίλων μας, το πρόσωπο των γονιών μας. Τέσσερα, τρία, δύο...

Κρατούσαμε την ανάσα μας.

Όσπου κάποιος φώναζε «μπαμ» και βάζαμε τα γέλια, ανακουφισμένοι και λίγο απογοητευμένοι που βρισκόμασταν ζωντανοί μεν, αλλά ζωντανοί στο δίωρο φυσικής. «Εντάξει τώρα; Μπορούμε να γυρίσουμε στη δουλειά μας;» – κι έτσι επιστρέφαμε στο τι συμβαίνει όταν μια δύναμη ενός νιούτον κάνει ένα σώμα να διανύσει απόσταση ενός μέτρου.

Αλλά την Πέμπτη στις τρεις και πενήντα πέντε, αμέσως μετά την ντίσκο, η κατάσταση θα ήταν διαφορετική. Ο χρόνος είχε καλύψει αργά και βασανιστικά πέντε ατέλειωτα χρόνια και τώρα, τις τελευταίες εβδομάδες κι ύστερα μέρες, άρχισε να επικρατεί μια ατμόσφαιρα ευφροσύνης και πανικού, χαράς και φόβου, σε συνδυασμό με έναν ξέφρενο μηδενισμό. Οι επιστολές προς τους δικούς μας και οι τιμωρίες υπό μορφή παραμονής στο σχολείο μετά το σχόλασμα δεν μας άγγιζαν πια, και ποιος ήξερε με τι μπορούσαμε να τη σκαπουλάρουμε χωρίς συνέπειες. Στους διαδρόμους και στα εντευκτήρια οι πυροσβεστήρες αποκτούσαν τρομερές προοπτικές. Θα έλεγε στ' αλήθεια ο Σκοτ Πάρκερ τέτοια πράγματα στην κυρία Έλις; Θα ξανάβαζε ο Τόνι Στίβενς φωτιά στο τμήμα ανθρωπιστικών σπουδών;

Και τώρα –απίστευτο κι όμως αληθινό– είχε έρθει η τελευταία μέρα, ολόλαμπρη και φωτεινή και ξεκινούσε με αψιμαχίες στις πύλες. Σχολικές γραβάτες φορεμένες σαν

μπαντάνα στο κεφάλι και σαν αιμοστατικός περιδέσμος, με κόμπους σφιχτούς σαν καρύδι ή χοντρούς σαν γροθιά, ενώ κυκλοφορούσαν τόσα κραγιόν και κοσμήματα και βαμμένα μπλε μαλλιά, που η κατάσταση θύμιζε φουτουριστική σκηνή σε νυχτερινό κλαμπ. Γιατί τι θα έκαναν οι καθηγητές δηλαδή, θα μας έστελναν σπίτια μας; Αναστέναζαν και μας έκαναν νόημα να περάσουμε. Καθώς δεν υπήρχε πλέον αληθοφανής λόγος να μας μάθουν να ορίζουμε τα διάφορα είδη των λιμνών, περάσαμε την τελευταία εβδομάδα με αμέθοδα, αποκαρδιωτικά μαθήματα για κάτι που το λένε «ενήλικη ζωή», η οποία απ' ό,τι φαινόταν σήμαινε κατά κύριο λόγο «συμπληρώνω φόρμες και συντάσσω το βιογραφικό μου». Σήμερα μάθαμε πώς να βάζουμε σε τάξη τα οικονομικά μας. Χαζεύαμε την υπέροχη μέρα απ' το παράθυρο και σκεφτόμασταν ότι δεν αργεί πολύ ακόμη. Τέσσερα, τρία, δύο...

Επιστρέφοντας στην αίθουσα ελέγχου του παρουσιολογίου στο διάλειμμα, αρχίσαμε να μουτζουρώνουμε τα άσπρα σχολικά πουκάμισά μας με μαρκαδόρους μικρούς και μεγάλους – έβλεπες παντού παιδιά σκυμμένα πάνω από πλάτες, σαν τατουατζήδες σε ρωσική φυλακή, να γεμίζουν κάθε διαθέσιμη σπιθαμή με μελό σάχλες και μπινελίκια. *Να προσέχεις τον εαυτό σου, ρε παπάρι*, έγραψε ο Πολ Φοξ. *Αυτό το πουκάμισο είναι για τον πούτσο*, έγραψε ο Κρις Λόιντ. Με μια πιο λυρική διάθεση, ο καλύτερός μου φίλος, ο Μάρτιν Χάρπερ, έγραψε *ΚολλητάριαΓιαΠάντα* κάτω από έναν καλοσχεδιασμένο πούτσο με αρχίδια.

Χάρπερ, Φοξ και Λόιντ. Αυτοί ήταν οι καλύτεροί μου φίλοι εκείνη την εποχή, όχι κάτι αγόρια αλλά τα αγόρια,

και ενώ κάποια κορίτσια μας τριγύριζαν –η Ντέμπι Γουόργουικ, η Μπέκι Μπρίν και η Σάρον Φίντλεϊ–, η παρέα ήταν αυτάρκης και συμπαγής. Αν και κανείς δεν έπαιζε κανένα όργανο, βλέπαμε τους εαυτούς μας σαν συγκρότημα. Ο Χάρπερ, αυτό το ξέραμε όλοι, ήταν ο βασικός κιθαρίστας και τραγουδιστής. Ο Φοξ ήταν ο μπασίστας: παρείχε ένα χαμηλόφωνο και διακριτικό μπουμ-μπουμ-μπουμ. Ο Λόιντ, επειδή αυτοαποκαλούνταν «τρελός», ήταν ο ντράμερ, γεγονός που άφηγε σ' εμένα...

«Μαράκες» είχε πει ο Λόιντ κάνοντάς μας να γελάσουμε, και το «μαράκες» προστέθηκε στον μακρύ κατάλογο με τα παρατσούκλια. Ο Φοξ τις ζωγράφιζε τώρα στο σχολικό μου πουκάμισο: δυο μαράκες χιαστί κάτω από ένα κρανίο, σαν στρατιωτικά διακριτικά. Η Ντέμπι Γουόργουικ, που η μαμά της ήταν αεροσυνοδός, είχε σουφρώσει ένα ολόκληρο σακίδιο γεμάτο ποτά μινιατούρες στις γεύσεις από τα αγαπημένα μας σοκολατάκια, καφέ-κρέμα, μέντα-πορτοκάλι, κι εμείς τα γραπώναμε μες στις χούφτες μας και μπουκώναμε το στόμα μας μορφάζοντας, την ώρα που ο κύριος Αμπρόουζ, με τα πόδια πάνω στο γραφείο, δεν έπαιρνε τα μάτια του απ' το *Ελευθερώστε τον Γουίλι 2* που έπαιζε στο βάθος, ένα δώρο-έκπληξη που αγνοήθηκε από όλους.

Οι μινιατούρες έπαιζαν τον ρόλο απεριτίφ στο ύστατο σχολικό γεύμα μας. Οι αναμνήσεις απ' τον θρυλικό φαγητοπόλεμο του '94 δεν είχαν ξεχαστεί: τα φακελάκια με το κέτσαπ που έσκαγαν μόλις τα πατούσε κάποιος, το ψάρι με το κουρκούτι γύρω γύρω που έσκιζε τον αέρα σαν αστέρι Νίντζα, οι ψητές πατάτες με τη φλούδα τους

που εκσφενδονίζονταν σαν χειροβομβίδες. «Εμπρός, σε προκαλώ» είπε ο Χάρπερ στον Φοξ, κραδαίνοντας ένα πετσιασμένο λουκάνικο, κρατημένο απ' τη μια του άκρη, αλλά οι καθηγητές περιπολούσαν στους διαδρόμους σαν δεσμοφύλακες, και καθώς ακόμη δεν είχε σκάσει μύτη το σοκολατένιο κέικ περιχυμένο με κρέμα σοκολάτα, η επικίνδυνη στιγμή πέρασε.

Στην αποχαιρετιστήρια συγκέντρωση, ο κύριος Πάσκο έβγαλε τον λόγο που περιμέναμε όλοι, ενθαρρύνοντάς μας να κοιτάμε το μέλλον αλλά να θυμόμαστε το παρελθόν, να στοχεύουμε ψηλά αλλά να υπομένουμε τις ήττες, να πιστεύουμε στον εαυτό μας αλλά να σκεφτόμαστε και τους άλλους. Αυτό που είχε σημασία δεν ήταν μόνο ότι είχαμε αποκτήσει γνώσεις –και ήλπιζε ότι είχαμε αποκτήσει πολλές γνώσεις!– αλλά τι είδους νεαροί ενήλικες θα γινόμασταν, κι εμείς ακούγαμε· νεαροί ενήλικες διχασμένοι ανάμεσα στον κυνισμό και τον φτηνό συναισθηματισμό, επιφανειακά ζωηροί και θορυβώδεις, αλλά κατά βάθος φοβισμένοι και θλιμμένοι. Εμείς χλευάζαμε και σηκώναμε ειρωνικά τα μάτια στο ταβάνι, αλλά κάπου αλλού στην ίδια αίθουσα, άλλα παιδιά πιάνονταν χέρι χέρι και ρουφούσαν τη μύτη τους συγκινημένα, καθώς δεχόμασταν παραινέσεις να φυλάμε σαν κόρη οφθαλμού τις φιλίες που αποκτήσαμε, τις φιλίες που θα κρατούσαν μια ζωή.

«Μια ζωή; Χριστέ μου, ας ελπίσουμε πως όχι» είπε ο Φοξ, κάνοντάς μου κεφαλοκλειδώμα και τρίβοντάς μου τρυφερά το κεφάλι με τις αρθρώσεις των δαχτύλων του. Είχε έρθει η ώρα των επαίνων, κι εμείς βουλιάξαμε στις καρέκλες μας. Οι έπαινοι πάντα πήγαιναν στα ίδια και στα

ίδια παιδιά· το χειροκρότημα κόπαζε πολύ πριν κατέβουν απ' τη σκηνή για να σταθούν μπροστά στον φωτογράφο της τοπικής εφημερίδας, με τις δωροεπιταγές για βιβλία κάτω απ' το πιγούνι τους, λες κι ήταν παραταγμένοι σε σειρά αναγνώρισης υπόπτων. Στη συνέχεια, με πρωτεργάτη τον κύριο Σόλομον, είχαμε μουσική: η Μπάντα Σουίνγκ του Σχολείου Μέρτον Γκρέιντζ έσπευσε να ικανοποιήσει τη δίψα μας για τον ήχο της αμερικανικής big-band με μια κακόηχη και αλλοπρόσαλλη εκτέλεση του «In the Mood» του Γκλεν Μίλερ.

«Μα γιατί; Γιατί;» είπε ο Λόιντ.

«Για να μας βάλει στο μουντ» είπε ο Φοξ.

«Ποιο μουντ;» ρώτησα.

«Το Σκατομούντ» είπε ο Λόιντ.

«Μαύρο χάλι του Γκλεν Μίλερ και της Ορχήστρας του» είπε ο Φοξ.

«Πώς να μη φουντάρει με το αεροπλάνο;...» είπε ο Χάρπερ, κι όταν τελείωσε η ομοβροντία, ο Φοξ, ο Λόιντ κι ο Χάρπερ πετάχτηκαν όρθιοι κι άρχισαν να φωνάζουν «μπράβο, μπράβο». Πάνω στη σκηνή, ο Γκόρντον Γκίλμπερτ, που έδειχνε τελείως ανισόρροπος, έπιασε το τρομπόνι του απ' την καμπάνα και με τα δυο του χέρια το σήκωσε ψηλά, ψηλά στον ουρανό, όπου έμεινε να αιωρείται για μια στιγμή πριν γκρεμιστεί στο παρκέ και στραπατσαστεί σαν τενεκεδάκι, και την ώρα που ο κύριος Σόλομον ούρλιαζε στα μούτρα του Γκόρντον, εμείς σηκωθήκαμε και πήγαμε στην ντίσκο.

Όμως συνειδητοποιώ πόσο απουσιάζω απ' όλα τα παραπάνω. Τα θυμάμαι καλά, αλλά όταν προσπαθώ να περιγράψω τον ρόλο μου, πιάνω τον εαυτό μου να πηγαίνει σε πράγματα που είδα ή άκουσα κι όχι σε κάτι που είπα ή έκανα. Ως μαθητή, αυτό που με διέκρινε ήταν η έλλειψη διακρίσεων. «Ο Τσάρλι καταβάλλει προσπάθειες για να φτάσει σε ένα βασικό επίπεδο και κατά κύριο λόγο τα καταφέρνει»: αυτό ήταν ό,τι καλύτερο είχαν να πουν για μένα, κι ακόμα κι αυτή η πενιχρή φήμη επισκιάστηκε από τα γεγονότα της εξεταστικής περιόδου. Ούτε με θαύμαζαν ούτε με απεχθάνονταν, ούτε με λάτρευαν ούτε με φοβούνταν, δεν ήμουν τραμπούκος αν και ήξερα κάμποσους τέτοιους, αλλά δεν παρενέβαινα κιόλας ούτε έμπαινα ανάμεσα στην αγέλη και το θύμα, γιατί δεν ήμουν ούτε γενναίος. Η χρονιά μας στο σχολείο χαρακτηρίστηκε από ένα ισχυρό εγκληματικό στοιχείο –κλέφτες ποδηλάτων, κλέφτες καταστημάτων και εμπρηστές–, κι ενώ απέφυγα τα πιο τρομακτικά παιδιά, δεν με έκαναν παρέα ούτε τα έξυπνα και υπάκουα παιδιά με τις δωροεπιταγές για βιβλία κάτω απ' το πιγούνι. Ούτε συμμορφωνόμουν ούτε επαναστατούσα, ούτε συνεργαζόμουν ούτε αντιστεκόμουν, κοίταζα να αποφεύγω τους μπελάδες, χωρίς όμως να φροντίζω να κάνω κάτι άλλο. Η κωμωδία ήταν το δυνατό μας χαρτί, κι ενώ δεν ήμουν ο γελωτοποιός της τάξης –τι αυτάρεσκα κωλόπαιδα που ήταν αυτά!–, δεν μου έλειπε και το πνεύμα. Πού και πού μπορεί και να κέρδιζα κανένα έκπληκτο γέλιο απ' το κοινό, αλλά τα καλύτερά μου αστεία είτε καπελώνονταν από κάποιον με δυνατότερη φωνή ή αργούσαν να έρθουν, κι έτσι ακόμα και τώρα, πάνω από είκοσι χρόνια αργότερα, σκέφτομαι

πράγματα που έπρεπε να είχα πει το '96 ή το '97. Ήξερα ότι δεν ήμουν άσχημο παιδί –όλο και κάποιος θα μου το έλεγε αν ήμουν– και είχα αμυδρά επίγνωση των ψιθύρων και των χαχανητών από τις κοριτσοπαρέες, αλλά τι να το κάνεις αν δεν έχεις ιδέα τι να πεις; Είχα κληρονομήσει το ύψος, και μόνο το ύψος, του πατέρα μου, τα μάτια, τη μύτη, τα δόντια και το στόμα της μάνας μου, κι έτσι έπρεπε, έλεγε ο μπαμπάς· αλλά απ' αυτόν είχα επίσης κληρονομήσει την τάση να περπατάω σκυφτός και να καμπουριάζω, για να μην απέχω απ' τον μέσο όρο. Κάποιο τυχερό καπρίτσιο αδένων και ορμονών με είχε γλιτώσει απ' τα επώδυνα μπιμπίκια και τα χοντρά σπυριά που κυριολεκτικά σημάδευσαν τόσους και τόσους εφήβους, και δεν ήμουν ούτε κοκαλιάρης απ' το πολύ άγχος ούτε παχουλός, παρότι τη βγάζαμε με τσιπς και αναψυκτικά· παρ' όλα αυτά, δεν ένιωθα αυτοπεποίθηση για την εμφάνισή μου. Δεν ένιωθα αυτοπεποίθηση για τίποτα απολύτως.